

คำวินิจฉัยของ นายสุจิต บุญบงการ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๗/๒๕๕๕

วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคแนวร่วมเกษตรกร

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคแนวร่วมเกษตรกรตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า

เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๓ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคแนวร่วมเกษตรกรเป็นพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา แต่พรรคแนวร่วมเกษตรกรมิได้ดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าว โดยเมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๓ พรรคแนวร่วมเกษตรกรได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่องการจัดหาสมาชิกพรรค จำนวน ๖,๑๕๕ คน และการจัดตั้งสาขาพรรคจำนวนสี่สาขา มีคณะกรรมการสาขาพรรคละ ๗ คน ได้แก่

- ๑) สาขาพรรคลำดับที่ ๑ ที่อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา
- ๒) สาขาพรรคลำดับที่ ๒ ที่อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี
- ๓) สาขาพรรคลำดับที่ ๓ ที่อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร
- ๔) สาขาพรรคลำดับที่ ๔ ที่อำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจเอกสารประกอบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคแนวร่วมเกษตรกรทั้งสี่สาขา แล้วปรากฏเอกสารหลักฐานที่แสดงว่าการจัดตั้งสาขาพรรคไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ และข้อบังคับพรรคแนวร่วมเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๕๓ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงแจ้งไปยังพรรคแนวร่วมเกษตรกรให้จัดส่งเอกสารและคำชี้แจงเพิ่มเติม

เมื่อพิจารณาแล้ว นายทะเบียนพรรคการเมืองรับรองการจัดตั้งสาขาพรรคแนวร่วมเกษตรกรเพียง ๓ สาขาพรรค คือ ลำดับที่ ๑, ๒ และ ๔ สำหรับสาขาพรรคลำดับที่ ๓ เนื่องจากมีกรรมการสามคน เป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามนัยข้อบังคับพรรคแนวร่วมเกษตรกร ข้อ ๕๕ คือ เป็นผู้ที่มิที่อยู่ตามสำเนาทะเบียนราษฎรนอกเขตพื้นที่ของสาขาพรรค ทำให้องค์ประกอบของคณะกรรมการสาขาพรรคไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงไม่รับการเลือกตั้งและได้แจ้งให้พรรคแนวร่วมเกษตรกรทราบ เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๓

เมื่อครบกำหนดระยะเวลาภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง คือ ภายในวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๔ ปรากฏว่าพรรคแนวร่วมเกษตรกรไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ คือ ไม่มีสาขาพรรคครบสี่สาขา ในสี่ภาค จึงเป็นเหตุให้ต้องยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ขอให้มียกคำสั่งยุบพรรคแนวร่วมเกษตรกรตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

พิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการและส่งสำเนาคำร้องดังกล่าวให้พรรคแนวร่วมเกษตรกรทราบ และให้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑

ในวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ หัวหน้าพรรคแนวร่วมเกษตรกรยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคแนวร่วมเกษตรกร ลำดับที่ ๑, ๒ และ ๔ ตั้งแต่วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ สำหรับสาขาพรรคลำดับที่ ๓ นายสมชาย ผ่องพูน นางสาวรัตนภรณ์ หวานใจ และนายอุทัย จำทิพพาทิ ซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นรองประธานสาขาพรรค เจริญวิญญูสาขาพรรค และโฆษกสาขาพรรคตามลำดับ มีที่อยู่ตามสำเนาทะเบียนบ้านนอกเขตพื้นที่ของสาขาพรรค จึงเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามนัยข้อบังคับพรรคแนวร่วมเกษตรกร ข้อ ๕๕ ทำให้สาขาพรรคดังกล่าวมีองค์ประกอบของคณะกรรมการสาขาพรรคไม่เป็นไปตามนัยมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนั้น นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๓ พรรคแนวร่วมเกษตรกรได้รับหนังสือแจ้งเรื่องราวข้างต้นจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๓ และแจ้งให้สาขาพรรคลำดับที่ ๓ ดำเนินการจัดประชุมเลือกตั้งกรรมการขึ้นมาแทนกรรมการทั้งสามคนที่ขาดคุณสมบัติดังกล่าว แต่สาขาพรรค

ลำดับที่ ๓ ก็มีได้แจ้งผลการดำเนินการ เป็นผลให้พรรคแนวร่วมเกษตรกรไม่สามารถดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคได้ครบสี่สาขา จึงไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ เมื่อพรรคแนวร่วมเกษตรกรไม่สามารถปฏิบัติได้ครบถ้วนตามที่กฎหมายบัญญัติ จึงยอมรับคำพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

พิจารณาจากคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และคำชี้แจงของพรรคแนวร่วมเกษตรกรแล้วเห็นว่า มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคแนวร่วมเกษตรกรตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา” และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้...(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน(๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียนให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

พิจารณาแล้วเห็นว่าพรรคแนวร่วมเกษตรกรไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคแนวร่วมเกษตรกรได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยสั่งให้ยุบพรรคแนวร่วมเกษตรกรตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายสุจิต บุญบงการ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ